

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Природничо-географічний факультет

Кафедра загальної та регіональної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

декана природничо-географічного факультету

Л.П. Міронєць

вересня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Регіональна економічна і соціальна географія

галузь знань: 10 Природничі науки

спеціальність: 106 Географія

освітньо-професійна програма: Географія

мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією природничо-географічного факультету

« 28 » серпня 2020 р.

Голова

(Міронєць Л.П., к.пед.н, доцент)

Розробник: Сюткін Сергій Іванович – кандидат географічних наук, доцент кафедри загальної та регіональної географії

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії
Протокол № 1 від « 27 » серпня 2020 року.

Завідувач кафедри

Корнус О.Г., канд. геогр. наук, доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 7	бакалавр	Обов'язкова
		Рік підготовки:
3-4-й		
Семестр:		
6-7-й		
Лекції		
6 семестр – 28 год. 7 семестр – 16 год.		
Практичні, семінарські		
6 семестр – 26 год. 7 семестр – 16 год.		
Лабораторні		
-		
Самостійна робота		
6 семестр – 79 год. 7 семестр – 41 год.		
Консультації:		
6 семестр – 2 год. 7 семестр – 2 год.		
		Вид контролю:
	іспит (6 семестр), залік (7 семестр)	
Загальна кількість годин – 210 6 семестр – 135 год. 7 семестр – 75 год.		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни:

формування у студентів базових знань і вмінь здійснення комплексного економіко- та соціально-географічного аналізу для обґрунтування шляхів удосконалення територіальної (просторової) організації суспільства, розуміння особливостей формування суспільно-територіальних комплексів у конкретних природних і соціально-економічних умовах, а також пошук основних напрямів вирівнювання соціальних відмінностей у країнах та регіонах світу. Не менш важливим є світоглядне та загальноосвітнє значення дисципліни: вона дає уявлення про характер взаємодії природи і суспільства, про форми і тенденції розвитку територіальної організації суспільства в межах окремих країн. Важливими предметами дослідження також є географічні проблеми просторової організації регіональної економіки, сукупність проблем соціального розвитку в їх територіальному вираженні, територіальна організація соціального життя, просторові суспільні системи тощо.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти наступними **програмними компетентностями**:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку

суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК 1. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів.

СК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.

СК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.

СК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки.

Методи навчання: частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).

2. Передумови для вивчення дисципліни

Перед вивченням навчальної дисципліни студенти мають оволодіти знаннями з основ теорії суспільної географії, основ технологій виробництва, історичної географії. Вивчення регіональної економічної і соціальної географії здійснюється паралельно й компліментарно до економічної і соціальної географії України та передбачає дотримання положень Кодексу академічної доброчесності СумДПУ імені А.С.Макаренка.

3. Результати навчання за дисципліною

	Програмні результати навчання	Очікувані результати навчання
ПРН 1.	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.	Знати об'єкт і предмет регіональної економічної і соціальної географії, дефініції провідних термінів і понять соціально-економічної (суспільної) географії. Розуміти внутрішню структуру комплексних регіональних досліджень. Аналізувати наслідки розвитку процесу географічного поділу праці. Складати соціально- та економіко-географічні характеристики об'єктів дослідження (регіонів і країн).
ПРН 3.	Пояснювати особливості організації географічного простору.	Розуміти особливості прояву міжнародної економічної інтеграції (галузевої і регіональної). Знати властивості та вирізняти композиційні типи економіко-(суспільно)-географічного положення, оцінювати його вплив на рівень соціально-економічного розвитку країн. Знати особливості застосування методу районування в регіональній географії та вміти виділяти елементи територіальної структури господарства (економічні зони, райони, підрайони).
ПРН 9.	Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.	Встановлювати відповідність між структурами природно-ресурсного потенціалу території та господарських комплексів.

		Знати типи розселення населення, класифікації і типології міських і сільських поселень, найважливіші міські агломерації та мегаполіси світу.
ПРН 10.	Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.	Оцінювати наслідки структурних зрушень в національних економіках країн різних соціально-економічних типів внаслідок впливу НТР. Аналізувати чинники технологічного відставання країн периферії та напівпериферії сучасного світового господарства. Узагальнювати світовий досвід використання ідей сталого розвитку та застосовувати його по відношенню до України.
ПРН 14.	Пояснювати просторово-часову диференціацію географічної оболонки на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях.	Вміти встановлювати причинно-наслідкові зв'язки різноманітних явищ природного та суспільного походження. Обґрунтовувати вибір шляхів удосконалення територіальної організації суспільства на різних ієрархічних рівнях.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	Глибоко і міцно засвоїв програмний економіко- та соціально-географічний матеріал, зокрема в регіональному аспекті; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що випливають з наявних даних. На основі проблемної ситуації виділяє проблему, конструє гіпотези і перевіряє їх. При цьому студент не має утруднень при відповідях на видозмінені завдання, вільно справляється із класифікаціями, типологіями та іншими видами застосування знань, показує знайомство з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних робіт, володіє в повному обсязі специфічним поняттєво-термінологічним апаратом регіональної економічної і соціальної географії.
82-89	Твердо знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його; не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
74-81	Знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозміненій, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, здійснює перенесення дій.

64-73	Має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт і розв'язанні задач.
60-63	Самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але за допомогою викладача, намагається зробити звіт про виконані дії тощо.
35-59	Не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом країнознавства; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє наводити приклади із життя та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки.
1-34	Має лише загальне уявлення про регіональну економічну і соціальну географію, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, відповіді на запитання дає «так» чи «ні».

Розподіл балів, які отримують студенти

іспит у 6 семестрі

Поточний контроль		Разом	Сума	Підсумковий контроль (екзамен)	Загальна сума
РОЗДІЛ 1	РОЗДІЛ 2				
T1-T11	T12-T17	50	75	25	100
30	20				
Контроль самостійної роботи		25			
15	10				

залік у 7 семестрі

Поточний контроль			Разом	Сума
РОЗДІЛ 3	РОЗДІЛ 4	РОЗДІЛ 5		
T18-T20	T21-T26	T27-T29	60	100
18	25	17		
Контроль самостійної роботи			40	
13	15	12		

Згідно Положення «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка» від 27.04.2020 р., можливе зарахування результатів навчання з окремої теми/тем, розділу, індивідуального завдання (контрольної роботи) чи дисципліни в цілому, здобутих за цими видами освіти. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно переліку компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється у відповідності до пунктів 3.6-3.9 названого Положення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для іспиту, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний та підсумковий контроль проводяться відповідно до вимог Положення «Про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу», затвердженого вченою Радою СумДПУ ім. А.С.Макаренка (протокол №7 від 23.02.2015).

Засобами та формами оцінювання є: усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, іспит, залік. Оцінювання знань, навичок студентів враховує всі види занять, які передбачені програмою навчальної дисципліни. Загальна оцінка з дисципліни складається з поточних оцінок, які студент отримує під час практичних занять, виконання завдань самостійної роботи, контрольних робіт, іспиту тощо.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

6-й семестр

Розділ 1. Країни Європи.

Тема 1. Регіональний огляд країн Європи.

Тема 2. Групова характеристика країн Західної Європи.

Тема 3. Комплексна характеристика господарства ФРН.

Тема 4. Комплексна характеристика господарства Франції.

Тема 5. Комплексна характеристика господарства Великобританії.

Тема 6. Комплексна характеристика господарства Італії.

Тема 7. Групова характеристика країн Центральної і Південно-Східної Європи.

Тема 8. Комплексна характеристика господарства Польщі.

Тема 9. Комплексна характеристика господарства Румунії.

Тема 10. Галузева і територіальна структура господарства країн Балтії.

Тема 11. Галузева і територіальна структура господарства Росії.

Розділ 2. Країни Азії.

Тема 12. Регіональний огляд Азії.

Тема 13. Комплексна характеристика господарства Японії.

Тема 14. Галузева і територіальна структура господарства КНР.

Тема 15. Комплексна характеристика господарства Індії.

Тема 16. Комплексна характеристика господарства Ізраїлю.

Тема 17. Комплексна характеристика господарства Туреччини.

7-й семестр

Розділ 3. Країни Африки.

Тема 18. Африка – як найбільш бідний регіон світу.

Тема 19. Шляхи подолання колоніальної структури господарства.

Тема 20. Комплексна характеристика господарства ПАР.

Розділ 4. Країни Америки.

Тема 21. Регіональний огляд країн Америки.

Тема 22. Комплексна характеристика господарства Канади.

Тема 23. Галузева і територіальна структура господарства США.

Тема 24. Комплексна характеристика господарства Куби.

Тема 25. Комплексна характеристика господарства Бразилії.

Тема 26. Комплексна характеристика господарства Аргентини.

Розділ 5. Країни Австралії та Океанії.

Тема 27. Загальний огляд і субрегіональний поділ Австралії та Океанії.

Тема 28. Австралійський Союз.

Тема 29. Групові характеристики країн Меланезії, Мікронезії, Полінезії.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
лекції		практ.	лаборат.	консульт.	самост. роб.	
РОЗДІЛ 1. Країни Європи						
Тема 1. Регіональний огляд країн Європи (ЗК 2, ЗК 3, ЗК 6, ЗК 11, ЗК 12, СК 4, ПРН 1, ПРН 14)	7		2		1	4
Тема 2. Групова характеристика країн Західної Європи (ЗК 2, ЗК 3, ЗК 6, ЗК 11, ЗК 12, СК 4, ПРН 1, ПРН 14)	8	2	2			4
Тема 3. Комплексна характеристика господарства ФРН (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, ПРН 3)	8	2	2			4
Тема 4. Комплексна характеристика господарства Франції (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3)	8	2	2			4
Тема 5. Комплексна характеристика господарства Великобританії (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3)	8	2	2			4
Тема 6. Комплексна характеристика господарства Італії (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3)	8	2				6
Тема 7. Групова характеристика країн Центральної і Південно-Східної Європи (ЗК 1, ЗК 2, ЗК 6, ЗК 11, ЗК 12, СК 4, ПРН 1)	7		2			5
Тема 8. Комплексна характеристика господарства Польщі (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3)	8	2	2			4
Тема 9. Комплексна характеристика господарства Румунії (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3)	8	2	2			4
Тема 10. Галузева і територіальна структура господарства країн Балтії (ЗК 1, ЗК 6, ЗК 11, ЗК 12, СК 2, СК 3, СК 4, ПРН 3, ПРН 9, ПРН 10)	7	2				5
Тема 11. Галузева і територіальна структура господарства Росії (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3, ПРН 14)	8	2	2			4
Разом за розділом 1	85	18	20		1	46

РОЗДІЛ 2. Країни Азії						
Тема 12. Регіональний огляд Азії (ЗК 2, ЗК 3, ЗК 6, ЗК 11, ЗК 12, СК 4, ПРН 1, ПРН 14)	6				1	5
Тема 13. Комплексна характеристика господарства Японії (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3)	9	2	2			5
Тема 14. КНР: галузева і територіальна структура (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3)	9	2	2			5
Тема 15. Комплексна характеристика господарства Індії (ЗК 1, ЗК 9, СК 1, СК 2, СК 3, ПРН 3, ПРН 9, ПРН 10)	9	2	2			5
Тема 16. Комплексна характеристика господарства Ізраїлю (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3, ПРН 9, ПРН 10)	8	2				6
Тема 17. Комплексна характеристика господарства Туреччини (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3)	9	2	2			5
Разом за розділом 2	50	10	8		1	31
Разом за 6 семестр	135	28	26		2	79
РОЗДІЛ 3. Країни Африки						
Тема 18. Африка – як найбільш бідний регіон світу (ЗК 1, ЗК 2, ЗК 3, ЗК 6, ЗК 11, ЗК 12, СК 1, СК 4, ПРН 1, ПРН 14)	6	2				4
Тема 19. Шляхи подолання колоніальної структури господарства (ЗК 1, ЗК 2, ЗК 3, ЗК 6, СК 1, СК 4, ПРН 1, ПРН 9, ПРН 10)	7		2		1	4
Тема 20. Комплексна характеристика господарства ПАР (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3)	7	2	2			3
Разом за розділом 3	20	4	4		1	11
РОЗДІЛ 4. Країни Америки						
Тема 21. Регіональний огляд країн Америки (ЗК 2, ЗК 3, ЗК 6, ЗК 11, ЗК 12, СК 4, ПРН 1, ПРН 14)	5	2				3
Тема 22. Комплексна характеристика господарства Канади (ЗК 1, ЗК 9, ЗК 11, ЗК 12, СК 2, СК 3, ПРН 3)	7	2	2			3
Тема 23. Галузева і територіальна структура господарства США (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3)	7	2	2			3
Тема 24. Комплексна характеристика господарства Куби (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3)	5		2			3
Тема 25. Комплексна характеристика господарства Бразилії (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3)	7	2	1			4
Тема 26. Комплексна характеристика господарства Аргентини (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3)	7	2	1			4
Разом за розділом 4	38	102	8		-	20
РОЗДІЛ 5. Країни Австралії та Океанії						
Тема 27. Субрегіональний поділ Австралії та Океанії (ЗК 2, ЗК 3, ЗК 6, ЗК 11, ЗК 12, СК 4, ПРН 1, ПРН 14)	5	1				4
Тема 28. Австралійський Союз (ЗК 1, ЗК 9, СК 2, СК 3, ПРН 3)	6	1	2			3
Тема 29. Групова характеристика країн Меланезії, Мікронезії, Полінезії (ЗК 1, ЗК 2, ЗК 3, ЗК 6, ЗК 12, СК 2, СК 3, ПРН 1)	6		2		1	3
Разом за розділом 5	17	2	4		1	10
Разом за 7 семестр	75	16	16		2	41
Усього годин	210	44	42		4	120

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Політична карта Європи	2
2.	Порівняння потужності господарських комплексів європейських країн	2
3.	Територіальна структура господарства ФРН	2
4.	Територіальна структура господарства Франції	2
5.	Територіальна структура господарства Великобританії	2
6.	Територіальна структура господарства Італії	2
7.	Територіальна структура господарства Польщі	2
8.	Територіальна структура господарства Румунії	2
9.	Територіальна структура господарства Росії	2
10.	Політична карта Азії	2
11.	Територіальна структура господарства Японії	2
12.	Територіальна структура господарства КНР	2
13.	Сільськогосподарський профіль Індії	2
14.	Порівняльно-географічний аналіз територіальних структур господарства Туреччини та Ізраїлю	2
	Всього у 6 семестрі	26
15.	Спеціалізація сільського господарства країн Африки	2
16.	Економіко-географічний профіль Нігерії	2
17.	Територіальна структура господарства ПАР	2
18.	Територіальна структура господарства Канади	2
19.	Територіальна структура господарства США.	2
20.	Територіальна структура господарства Куби	2
21.	Порівняння територіальних структур господарства Бразилії та Аргентини	2
22.	Територіальна структура господарства Австралії	2
	Всього у 7 семестрі	16
	<i>Разом</i>	42

Теми лабораторних занять

Виконання лабораторних робіт даною робочою програмою не передбачено.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. [Гусева Н. В. Практикум з проблем регіонального розвитку: Методичні рекомендації. – Харків, 2018. – 151 с.](#)
2. Кузик С., Котик Л., Ванда І. Регіональна економічна і соціальна географія світу (розвинені країни) : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 148 с. https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/Rehional_eko_sots_heohr_rozvyneni_krainy_2019.pdf
3. [Сегіда К. Ю. Географія населення з основами демографії: методичні рекомендації / К. Ю. Сегіда, О. О. Паталашка. – Харків, 2018. – 82 с.](#)
4. Сюткін С.І. Регіональна економічна і соціальна географія : робочий зошит для самостійної роботи студентів. Частина 1. Європа та Азія. Суми: ФОП Цьома С.П., 2017. 48 с. <http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/1012>
5. Сюткін С.І. Регіональна економічна і соціальна географія : робочий зошит для самостійної роботи студентів. Частина 2. Африка, Америка та Австралія з Океанією. Суми: ФОП Цьома С.П., 2018. 40 с. <http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/3767>

Додаткові:

1. Борнеман Е. Географія промисловості США. Режим доступу: https://www.geographyrealm.com/geography-industry-us/?fbclid=IwAR0FjZk5jxECg26_GJpsQCWvSRkMtzkoNHylmEozeXviEx_fgqkgL688ds
2. Гаднадь І., Тар К., Молнар Й. Сучасний стан та перспективи розвитку вітрової енергетики у світі, Європі та в Україні, зокрема на Закарпатті // Український географічний журнал. 2020. № 1. С. 59-70.
https://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/UGJ-2020-1_59-70.pdf
3. Гоженко Л.П., Сюткін С.І., Кувандиков Р.Д. Науково-методичні основи суспільно-географічного дослідження регіональної ідентичності населення // Четверті Сумські наукові географічні читання: Збірник матеріалів Всеукраїнської наук. конф. (м. Суми 11-13 жовтня 2019 р.) [Електронний ресурс] / СумДПУ імені А.С. Макаренка, Сумський відділ Українського географічного товариства; [упорядник Корнус А.О.]. Елект. текст. дані. Суми. 2019. 243 с. 1 електр. опт. диск (CD-R). С. 105-111. Режим доступу: <http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/7763>
4. *Кобилін П.О. Семінар з проблем регіонального розвитку: навчально-методичний посібник. – Харків, 2016 – 73 с.*
5. Мезенцев К., Мезенцева Н. Погляд на міста звідусіль // Економічна і соціальна географія. 2017. Вип. 78. С. 66-69. Режим доступу: <http://bulletin-esgeograph.org.ua/images/docs/Volume-78/A%20view%20on%20cities%20from%20elsewhere.pdf>
6. Савчук І.Г. Словник суспільної географії. Режим доступу: <https://geohub.org.ua/geography>
7. Wind energy in Europe: Trends and statistics. Режим доступу: <https://windeurope.org/wp-content/uploads/files/about-wind/statistics/WindEurope-Annual-Statistics-2018.pdf>

Інформаційні ресурси

1. Institute for Economics and Peace [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economicsandpeace.org>
2. International Finance Corporation [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ifc.org>
3. International monetary Fund [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.imf.org>
4. North American Free Trade Agreement [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nafta-sec-alena.org>
5. Open Society Foundations [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.soros.org>
6. Organization of the Petroleum Exporting Countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://opec.org>
7. Paris Club [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.clubdeparis.org>
8. The Club of Rome [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.clubofrome.org>
9. United Nations [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org>
10. World Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.worldbank.org>

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Мультимедійне обладнання (ноутбук, проектор).
2. Колекція відеосюжетів до тем лекцій.
3. Презентації країн.